

มคอ. ๓ รายละเอียดของรายวิชา
“SP ๑๐๓ บาลีไวยากรณ์ ๓”

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขต/คณะ/วิทยาลัยสงฆ์	วิทยาเขตขอนแก่น/วิทยาลัยสงฆ์ขอนแก่น/สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

หมวดที่ ๑ ข้อมูลโดยทั่วไป

๑. รหัสและชื่อรายวิชา SP ๑๐๓ บาลีไวยากรณ์ ๓ (Pali Gramma III)
๒. จำนวนหน่วยกิต ๒ หน่วยกิต ๒ (๒-๐-๔)
๓. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา พุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา เป็นวิชาภาษาบาลีเสริม
๔. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน พระมหาภิกษุภรณ์ อัสมาลี/ ดร.อดุลย์ หลานวงศ์
๕. ภาคการศึกษา / ชั้นปีที่เรียน ภาคการศึกษาที่ ๑ ชั้นปีที่ ๑
๖. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite) (ถ้ามี) SP ๑๐๒ บาลีไวยากรณ์ ๒ (Pali Gramma II)
๗. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisites) (ถ้ามี) ไม่มี
๘. สถานที่เรียน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น อาคาร ๑๐๐ ปี สมเด็จพระพุทธมาจารย์ (อาจ อาสภมหาเถร) ๓๐ หมู่ ๑ ต.โคกสี อ.เมือง จ.ขอนแก่น
๙. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด พฤษภาคม ๒๕๖๓

หมวดที่ ๒ จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

<p>๑. จุดมุ่งหมายของรายวิชา</p> <p>๑. เพื่อให้นิสิตมีความรู้ภาษาบาลีอย่างละเอียดและกว้างขวางยิ่งขึ้น</p> <p>๒. เพื่อให้นิสิตเข้าใจรูปกริยาศัพท์ที่ประกอบด้วยวิภัตติอาชยัตในหมวดต่าง ๆ และกริยาภิตกัที่ประกอบด้วยวิภัตตินาม</p> <p>๓. เพื่อให้นิสิตเข้าใจสาธนะและรูปวิเคราะห์ต่าง ๆ ในนามภิตกั</p> <p>๔. เพื่อให้นิสิตสามารถแต่งประโยคง่าย ๆ ตามรูปวจากต่าง ๆ ทั้งกริยาอาชยัตและกริยาภิตกั</p>
<p>๒. วัตถุประสงค์</p> <p>วัตถุประสงค์ในการการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา</p> <p>เพื่อเพิ่มเติมเนื้อหา ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงข้อมูล เพื่อการบูรณาการกับศาสตร์อื่นๆ โดยอาศัยการประเมินจากผู้เรียน และคณาจารย์เข้าสู่ขบวนการสอนโดย E-Learning</p>

หมวดที่ ๓ ลักษณะและการดำเนินการ

<p>๑. คำอธิบายรายวิชา</p> <p>ศึกษากิริยาอาชยัต นามภิตกั และกริยาภิตกั</p>											
<p>๒. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา</p> <table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <thead> <tr> <th>บรรยาย</th> <th>สอนเสริม</th> <th>การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน</th> <th>การศึกษาด้วยตนเอง</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>บรรยาย ๓๒ ชั่วโมง</td> <td>การสอนเสริมเฉพาะรายที่ต้องการ</td> <td>การฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม ไม่มี</td> <td>ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ๖ ชั่วโมง</td> </tr> </tbody> </table>				บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง	บรรยาย ๓๒ ชั่วโมง	การสอนเสริมเฉพาะรายที่ต้องการ	การฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม ไม่มี	ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ๖ ชั่วโมง
บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง								
บรรยาย ๓๒ ชั่วโมง	การสอนเสริมเฉพาะรายที่ต้องการ	การฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม ไม่มี	ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ๖ ชั่วโมง								
<p>๓. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นิสิตเป็นรายบุคคล</p> <ul style="list-style-type: none"> - อาจารย์ประจำวิชา ให้คำปรึกษาผ่านโปรแกรมโทรศัพท์มือถือ (Line) - มุมแนะนำคณะพุทธศาสตร์ ห้อง ๒๑๐ ชั้น ๒ อาคาร ๑๐๐ สมเด็จพระพุทธมาจารย์ (อจ อาสภมหาเถร) - อาจารย์ประจำวิชา จัดเวลาให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล หรือ รายกลุ่มตามความต้องการ ๒ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ - เวลา ๙.๐๐ – ๑๑.๐๐ น. ณ ห้องคณะพุทธศาสตร์ ห้อง ๒๑๐ ชั้น ๒ อาคาร ๑๐๐ สมเด็จพระพุทธมาจารย์ (อจ อาสภมหาเถร) (เฉพาะรายที่ต้องการ) - อาจารย์ประจำรายวิชา ประกาศเวลาให้คำปรึกษาผ่านเว็บไซต์คณะพุทธศาสตร์ 											

หมวดที่ ๔ การพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา

<p>๑. คุณธรรม จริยธรรม</p>
<p>๑.๑ คุณธรรม จริยธรรมที่ต้องพัฒนา</p> <p>๑. นิสิตเกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของการศึกษาภาษาบาลี</p>

<p>๒. นิสิตจะเห็นคุณค่าของภาษาบาลีที่มีอิทธิพลต่อภาษาไทย</p> <p>๓. นิสิตเกิดความสำนึกที่จะดำรงคุณค่าของภาษาบาลีให้อยู่คู่กับพระพุทธศาสนา</p>
<p>๑.๒ วิธีการสอน</p> <p>สอดแทรกการยกตัวอย่างประกอบเข้าไปในเนื้อหา เชื่อมโยงประเด็นเข้าสู่คุณธรรม จริยธรรม ตรงต่อเวลาต่อการเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ รับผิดชอบในการทำงานที่มอบหมาย พร้อมทั้งให้ความซื่อสัตย์ในการสอบ</p>
<p>๑.๓ วิธีการประเมินผล</p> <p>เข้าเรียนตรงต่อเวลา ปฏิบัติตามกำหนดของอาจารย์ผู้สอน ไม่ทุจริตในการสอบ</p>
<p>๒. ความรู้</p>
<p>๒.๑ ความรู้ที่ต้องได้รับ</p> <p>๑. เพื่อให้ นิสิตมีความรู้ภาษาบาลีอย่างละเอียดและกว้างขวางยิ่งขึ้น</p> <p>๒. เพื่อให้ นิสิตเข้าใจรูปกริยาศัพท์ที่ประกอบด้วยวิภัตติอาขยาตในหมวดต่าง ๆ และกริยาภิกตักที่ประกอบด้วยวิภัตตินาม</p> <p>๓. เพื่อให้ นิสิตเข้าใจสาธนะและรูปวิเคราะห์ต่างๆ ในนามภิกตัก</p> <p>๔. เพื่อให้ นิสิตสามารถแต่งประโยคง่ายๆ ตามรูปวาทต่างๆ ทั้งกริยาอาขยาตและกริยาภิกตัก</p>
<p>๒.๒ วิธีการสอน</p> <p>บรรยาย พร้อมยกตัวอย่างประกอบ มีความคิดวิเคราะห์ถาม-ตอบในชั้นเรียน สามารถไปค้นคว้าเพิ่มเติม และจัดทำรายงานเสนอในชั้นเรียน</p>
<p>๒.๓ วิธีการประเมินผล</p> <p>ทดสอบโดยข้อเขียน ประเมินจากผลของงานที่ได้รับมอบหมาย ประเมินจากการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน</p>
<p>๓. ทักษะทางปัญญา</p>
<p>๓.๑ ทักษะทางปัญญาที่ต้องพัฒนา</p> <p>ความสามารถในการคิดและหาเหตุผลอย่างเป็นระบบ ความสามารถในการประยุกต์ความรู้ในวิชานี้เพื่อความเข้าใจในคุณค่าของการศึกษาภาษาบาลีที่มีอิทธิพลต่อภาษาไทย</p>
<p>๓.๒ วิธีการสอน</p> <p>ฝึกให้วิเคราะห์ ค้นคว้าข้อมูล จากฐานข้อมูล เชิญผู้เชี่ยวชาญด้านคัมภีร์มาเสนอแนะแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ร่วมกัน</p>
<p>๓.๓ วิธีการประเมินผล</p> <p>ทดสอบโดยข้อเขียน สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วม การอภิปรายนำเสนอรายงาน เสนอความคิดเห็น</p>
<p>๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ</p>

<p>๔.๑ ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่ต้องพัฒนา มอบหมายงานเป็นกลุ่มโดยมีผู้นำกลุ่ม และสมาชิก โดยมีการปรับเปลี่ยนความรับผิดชอบเพื่อพัฒนาการเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี มีความรับผิดชอบและรู้จักค้นคว้าด้วยตนเอง</p>											
<p>๔.๒ วิธีการสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ให้นักศึกษาตอบแบบประเมินผลทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน ๒. ศึกษาคำอธิบายหลักไวยากรณ์และแบบฝึกหัด ๓. มอบหมายงานแบบฝึกหัด ๔. มอบงานให้พระนิสิตศึกษาค้นคว้าแล้วนำมาอภิปราย ๕. ให้พระนิสิตร่วมกิจกรรมด้วยการซักถาม 											
<p>๔.๓ วิธีการประเมินผล ประเมินจากการมีส่วนร่วม มีการทำงานเป็นทีม พร้อมทั้งผลงานและโครงงานมานำเสนอ</p>											
<p>๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ</p> <p>๕.๑ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องพัฒนา งานมอบหมายที่ต้องใช้ทักษะในการวิเคราะห์ โดยการใช้การสื่อสารเชิงปริมาณ และคุณภาพ</p> <p>๕.๒ วิธีการสอน</p> <p>ระยะที่ ๑ ทดสอบก่อนเรียนในรายวิชา แนะนำเค้าโครงการบรรยาย บรรยายรายละเอียดในเนื้อหาวิชา จัดกลุ่มอภิปรายหน้า</p> <p>ระยะที่ ๒ แนะนำให้นักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ให้ศึกษาค้นคว้าและทำรายงานส่ง ทดสอบหลังบรรยายไปแล้ว</p> <p>๕.๓ วิธีการประเมินผล</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 80%;">- จิตพิสัย (ความตั้งใจ ร่วมมือ มารยาท มนุษยสัมพันธ์ ซื่อสัตย์ รับผิดชอบ</td> <td style="width: 20%; text-align: right;">ร้อยละ ๑๐</td> </tr> <tr> <td>- พุทธิพิสัย (ความรู้ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ เอกสาร รายงาน สอบกลางภาค)</td> <td style="text-align: right;">ร้อยละ ๒๐</td> </tr> <tr> <td>- ทักษะพิสัย (ความพร้อม ความเชี่ยวชาญในการนำเสนอหรือแสดงออกในวิชาการ)</td> <td style="text-align: right;">ร้อยละ ๑๐</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">สอบปลายภาค</td> <td style="text-align: right;">ร้อยละ ๖๐</td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="text-align: right;">รวมร้อยละ ๑๐๐</td> </tr> </table>		- จิตพิสัย (ความตั้งใจ ร่วมมือ มารยาท มนุษยสัมพันธ์ ซื่อสัตย์ รับผิดชอบ	ร้อยละ ๑๐	- พุทธิพิสัย (ความรู้ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ เอกสาร รายงาน สอบกลางภาค)	ร้อยละ ๒๐	- ทักษะพิสัย (ความพร้อม ความเชี่ยวชาญในการนำเสนอหรือแสดงออกในวิชาการ)	ร้อยละ ๑๐	สอบปลายภาค	ร้อยละ ๖๐	รวมร้อยละ ๑๐๐	
- จิตพิสัย (ความตั้งใจ ร่วมมือ มารยาท มนุษยสัมพันธ์ ซื่อสัตย์ รับผิดชอบ	ร้อยละ ๑๐										
- พุทธิพิสัย (ความรู้ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ เอกสาร รายงาน สอบกลางภาค)	ร้อยละ ๒๐										
- ทักษะพิสัย (ความพร้อม ความเชี่ยวชาญในการนำเสนอหรือแสดงออกในวิชาการ)	ร้อยละ ๑๐										
สอบปลายภาค	ร้อยละ ๖๐										
รวมร้อยละ ๑๐๐											

หมวดที่ ๕ แผนการสอนและการประเมินผล

๑. แผนการสอน

ลำดับ าห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การ สอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
๑	แนะนำรายละเอียดวิชา การวัดผลกิจกรรมการเรียนการสอน	๒	- อธิบายกิจกรรมการ เรียนการสอนและการ วัดผลประเมินผล	

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
๒	บทที่ ๑ วิภัติอาชยาด ๑. ความหมายของกิริยาอาชยาด ๒. วิภัติอาชยาด แบ่งเป็น ๘ หมวด	๒	-บรรยายประกอบสื่อ - บรรยายสรุป - ทำแบบฝึกหัด	
๓	บทที่ ๒ กาล, บท, วจนะ, บุรุษ, ๑. ความหมายของ กาล บท วจนะ บุรุษ ๒. แบ่งประเภทของ กาล บท วจนะ บุรุษ	๒	-บรรยายประกอบสื่อ - บรรยายสรุป - ทำแบบฝึกหัด	
๔	บทที่ ๓ ธาตุ ๘ หมวด ๑.ความหมายของธาตุ ๒.ธาตุแบ่งเป็น ๒ ชนิด มี ๘ หมวด	๒	-บรรยายประกอบสื่อ - บรรยายสรุป - ทำแบบฝึกหัด	
๕	๓. แยกธาตุ ๘ หมวด	๒	-บรรยายประกอบสื่อ - บรรยายสรุป - ทำแบบฝึกหัด	
๖	บทที่ ๔ วาจก ๕ ปัจจัยจัดเป็น ๕ หมวดตาม วาจก ๑. ความหมายของวาจก ๒.วาจกแบ่งเป็น ๕ ชนิด	๔	- บรรยายประกอบสื่อ - บรรยายสรุป - ทำแบบฝึกหัด	
๗	๓. ปัจจัยแบ่งเป็น ๕ จำพวกตามวาจกทั้ง ๕	๔	-บรรยายประกอบสื่อ - บรรยายสรุป - ทำแบบฝึกหัด	
๘	สอบกลางภาค	๒		
๙	บทที่ ๕ กิตก์และสาธนะในกิตก์ ๗ ๑. ความหมายของกิตก์ ๒. กิตก์แบ่งเป็น ๒ คือ นามกิตก์ และกิริยากิตก์ บทที่ ๖ กิริยากิตก์ ๑. ความหมายของกิริยากิตก์ ๒. องค์ประกอบกิริยากิตก์ คือ วิภัติ วจนะ กาลธาตุ วาจก ปัจจัย	๒	-บรรยายประกอบสื่อ - บรรยายสรุป - ทำแบบฝึกหัด	
๑๐	บทที่ ๗ การประกอบธาตุและปัจจัยกิริยากิตก์ ๑. การประกอบธาตุตามปัจจัยกิตก์ ๓ หมวด ๒. ลักษณะการแปลงธาตุปัจจัยเมื่อประกอบเป็น วาจกในกิริยากิตก์	๒	-บรรยายประกอบสื่อ - บรรยายสรุป - ทำแบบฝึกหัด	
๑๑	๓. นำปัจจัยกิริยากิตก์มาแจกกับธาตุทั้งหลาย	๒	-บรรยายประกอบสื่อ	

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
			- บรรยายสรุป - ทำแบบฝึกหัด	
๑๒	บทที่ ๘ ปัจจัยแห่งนามกิต्तและรูปวิเคราะห์ ๑. ความหมายของรูปวิเคราะห์ ๒. รูปวิเคราะห์ของปัจจัยนามกิต्त ๓ หมวด - รูปวิเคราะห์ในกิตปัจจัย	๒	- บรรยายประกอบสื่อ - บรรยายสรุป - ทำแบบฝึกหัด	
๑๓	- รูปวิเคราะห์ในกิจปัจจัย	๔	- บรรยายประกอบสื่อ - บรรยายสรุป - ทำแบบฝึกหัด	
๑๔	- รูปวิเคราะห์ในกิตกิจปัจจัย	๔	- บรรยายประกอบสื่อ - บรรยายสรุป - ทำแบบฝึกหัด	
๑๕	- ฝึกวิเคราะห์รูปศัพท์กริยา กิต्त	๔	- บรรยายประกอบสื่อ - บรรยายสรุป - ทำแบบฝึกหัด	
๑๖	สอบปลายภาค	๒		

๒ แผนการประเมินผลการเรียนรู้

ที่	ผลการเรียนรู้	วิธีการประเมิน	สัปดาห์ที่ ประเมิน	สัดส่วนของการ ประเมินผล
๑	๑.๑, ๑.๖, ๑.๗, ๒.๑, ๒.๔- ๒.๖, ๓.๒	สอบกลางภาค สอบปลายภาค	๘ ๑๖	๒๐ % ๖๐ %
๒	๑.๑, ๑.๖, ๑.๗, ๒.๑, ๒.๔-๒.๖, ๓.๒, ๔.๑- ๔.๖, ๓.๔.	วิเคราะห์ ศึกษา ค้นคว้า การนำเสนอรายงาน การทำงานกลุ่มและผลงาน การอ่านและสรุปบทความ การส่งงานตามที่มอบหมาย	ตลอดภาค การศึกษา	๑๐ %
๓	๑.๑-๑.๗, ๓.๑	การเข้าชั้นเรียน การมีส่วนร่วม อภิปราย เสนอความคิดเห็นในชั้นเรียน	ตลอดภาค การศึกษา	๑๐ %

หมวดที่ ๖ ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

๑. เอกสารและตำราหลัก

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส,. **บาลีไวยากรณ์ เล่ม ๑ สมัญญาภิธานและสนธิ**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๑, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๒๗.

พระมหานियม อุตตโม,. **คู่มือการศึกษาบาลีไวยากรณ์**. พิมพ์ครั้งที่ ๒, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๒๘.

พระมหาศักรินทร์ ศศพิณทุร์กษ, **หลักควรรจำบาลีไวยากรณ์**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เลี้ยงเชียงจางเจริญ, ๒๕๒๕.

พระอมราภริรักษ์ิต,. **อธิบายบาลีไวยากรณ์ สมัญญาภิธานและสนธิ**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๐, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๒๗.

๒. เอกสารและข้อมูลสำคัญ

ภาษาไทย

นาวาเอกหยด ขจรยศ,. **บาลีปริทัศน์**. พิมพ์ครั้งที่ ๒, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, ๒๔๙๔.

บุญมี พิมพ์โพธิ์. **หลักบาลีไวยากรณ์เบื้องต้น**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ส.ธรรมภักดี, ๒๕๒๘.

พระมหาจำรัส ฐิตโชติ,. **คู่มือบาลีไวยากรณ์**. พิมพ์ครั้งที่ ๖, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศิwap, ๒๕๒๗.

พระมหาจำลอง ฐิริปญโญ (สารพัตนิก),. **แบบเรียนภาษาบาลี ภาคพิเศษ เล่ม ๑**. พิมพ์ครั้งที่ ๔, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ประยูรวงศ์, ๒๕๒๓.

พระมหาจำลอง ฐิริปญโญ (สารพัตนิก),. **แบบเรียนภาษาบาลี ภาคพิเศษ เล่ม ๒**. พิมพ์ครั้งที่ ๔, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ประยูรวงศ์, ๒๕๒๔.

พระรัตนเวที,. **แนวแผนการเรียนการสอนบาลีไวยากรณ์**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๓.

พระมหาสมปอง ปมุทิโต,. **บาลีไวยากรณ์เบื้องต้น สำหรับนักศึกษาใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ ๓, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ธรรมสภา, ๒๕๔๒.

หลวงเทพธุรณานุศิษฏ์ (ทวี ธรรมธัช). **บาลีไวยากรณ์พิเศษ เล่ม ๑-๘**. พิมพ์ครั้งที่ ๕, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๒๒.

ภาษาอังกฤษ

Geiger, W.. **A Pali Grammar**. London : Pali Text Society, ๑๙๙๔.

Pemiola,V. **Pali Grammar**. London : Pali Text Society, ๑๙๙๗.

Warder, A. K.. **Introduction to Pali**. London : Pali Text Society, ๑๙๗๔.

Barua, D.L.. **Elements of Pali Grammar**. Calcutta : West Bengal Board of Secondary Education, ๑๙๖๘.

Buddhadatta, Thera. **The New Pali Course Part I**. Colombo : The Colombo Apothecaries Co., Ltd. ๑๙๔๙.

Buddhadatta, Thera. **The New Pali Course Part II**. Colombo : The Colombo Apothecaries Co., Ltd., ๑๙๗๔.

๓. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

รศ.ดร. สุภาพรรณ ณ บางช้าง, **ไวยากรณ์บาลี**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์, ๒๕๓๔.

หมวดที่ ๗ การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

<p>๑. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนิสิต การประเมินประสิทธิผลในรายวิชานี้ ที่จัดทำโดยนิสิต ได้จัดกิจกรรมในการนำแนวคิดและความเห็นจากนิสิต ได้ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none">
- การสนทนากลุ่มระหว่างผู้สอนและผู้เรียน
- การสังเกตการณ์จากพฤติกรรมของผู้เรียน
- แบบประเมินผู้สอน และแบบประเมินรายวิชา
- ข้อเสนอแนะผ่านเว็บบอร์ด ที่อาจารย์ผู้สอนได้จัดทำเป็นช่องทางการสื่อสารกับนิสิต
<p>๒. กลยุทธ์การประเมินการสอน ในการเก็บข้อมูลเพื่อประเมินการสอน ได้มีกลยุทธ์ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none">
- การสังเกตการณ์สอนของผู้ร่วมทีมการสอน
- ผลการสอบ
<p>๓. การปรับปรุงการสอน หลังจากผลการประเมินการสอนในข้อ ๒ จึงมีการปรับปรุงการสอน โดยการจัดกิจกรรมในการระดมสมอง และหาข้อมูลเพิ่มเติมในการปรับปรุงการสอน ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none">
- สัมมนาการจัดการเรียนการสอน
- การวิจัยในและนอกชั้นเรียน
<p>๔. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนิสิตในรายวิชา ในระหว่างกระบวนการสอนรายวิชา ตามที่คาดหวังจากการเรียนรู้ในวิชา ได้จากการสอบถามนิสิต หรือการ สุ่มตรวจผลงานของนิสิต รวมถึงพิจารณาจากผลการทดสอบย่อย และหลังการออกผลการเรียนรายวิชา ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none">
- การให้คะแนนจากการสุ่มตรวจผลงานของนิสิตโดยอาจารย์อื่น หรือผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำหลักสูตร
- มีการตั้งคณะกรรมการในสาขาวิชา ตรวจสอบผลการประเมินการเรียนรู้ของนิสิต โดยตรวจสอบ ข้อสอบ รายงาน วิธีการให้คะแนนสอบ และการให้คะแนนพฤติกรรม

ชื่ออาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา/อาจารย์ผู้บรรยาย

ลงชื่อ _____ วันที่รายงาน _____

ชื่ออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

ลงชื่อ _____ วันที่รับรายงาน _____